
**Evaluarea actuală a problemei de mediu
din Republica Moldova, cu accent pe
justiția de mediu și impactul acesteia
aupra dezvoltării durabile**

Iunie 2023

iData

Scop și Obiective

Scopul cercetării: Identificarea percepției autorităților, locale și centrale, a mediului de afaceri, a ONG-urilor, a avocaților profesioniști etc. cu privire la examinarea și soluționarea problemelor de mediu, precum și aplicarea legislației de mediu la nivel local. Rezultatele sondajului de percepție vor fi utilizate pentru determinarea mesajelor și a instrumentelor mediatice.

Obiective de cercetare:

- Starea guvernantei și justiției de mediu în Republica Moldova;
- Evaluarea capacităților autorităților publice implicate în realizarea guvernantei și justiției de mediu;
- Implementarea, respectarea și aplicarea legislației de mediu;
- Modalități de prevenire și atenuare a daunelor aduse mediului.
- Identificarea acțiunilor de comunicare de bază și argumentate pentru fiecare grup țintă.
- Vor fi identificate tematici pentru campanii mediatice specifice/țintite privind legislația de mediu și probleme de implementare a acesteia.
- Vor fi identificate acțiuni de advocacy care necesită a fi întreprinse pentru îmbunătățirea stării legislației de mediu.
- Va fi specificat aspectul privind obiectivele sensibile la dimensiunea de gen - numărul și profilul femeilor implicate activ în guvernarea și justiția de mediu (%).

Metodologia studiului

Studiul cantitativ a fost realizat pe un eșantion reprezentativ de 100 respondenți, și a inclus 4 categorii de organizații:

- Consiliul Raional, 27 de chestionare;
- Grup de inițiative locale, 20 de chestionare;
- ONG local, 6 chestionare.
- Primărie sau instituție subordonată Primăriei, 47 de chestionare

Perioada de colectare: 11.04.2023 – 18.04.2023

Studiul calitativ a fost realizat în perioada 15.03 - 12.05.2023 și a constat în organizarea a 2 discuții de FG și a 20 interviuri în profunzime. În cadrul studiului calitativ au fost organizate FG cu:

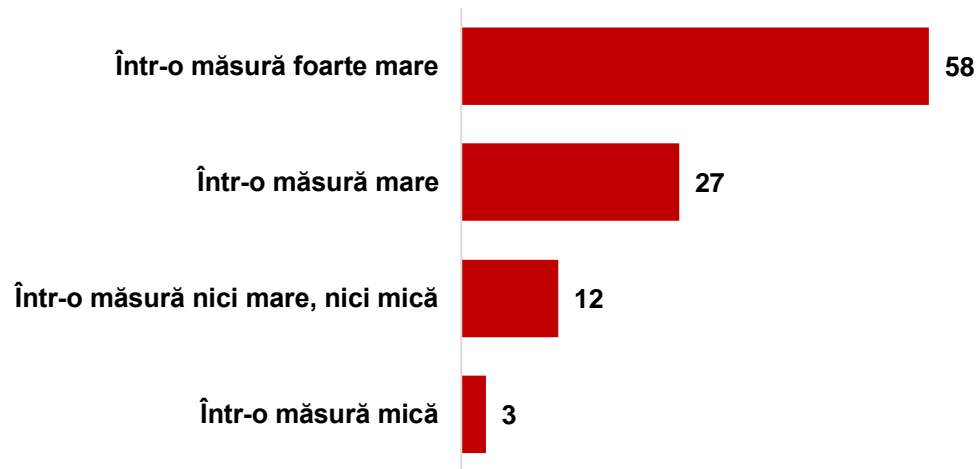
- Profesori din domeniul justiției și protecției mediului din cadrul mai multor universități;
- Reprezentanți ai Mass-media care au tangențe cu protecția mediului;
- Și 20 interviuri în profunzime, cu o durată de circa 35 – 100 minute fiecare, cu diverși experți în domeniul mediului.

Studiu Cantitativ

Capitolul 1. Percepții generale

În ce măsură considerați că problemele de mediu sunt o preocupare importantă în comunitatea dumneavoastră?

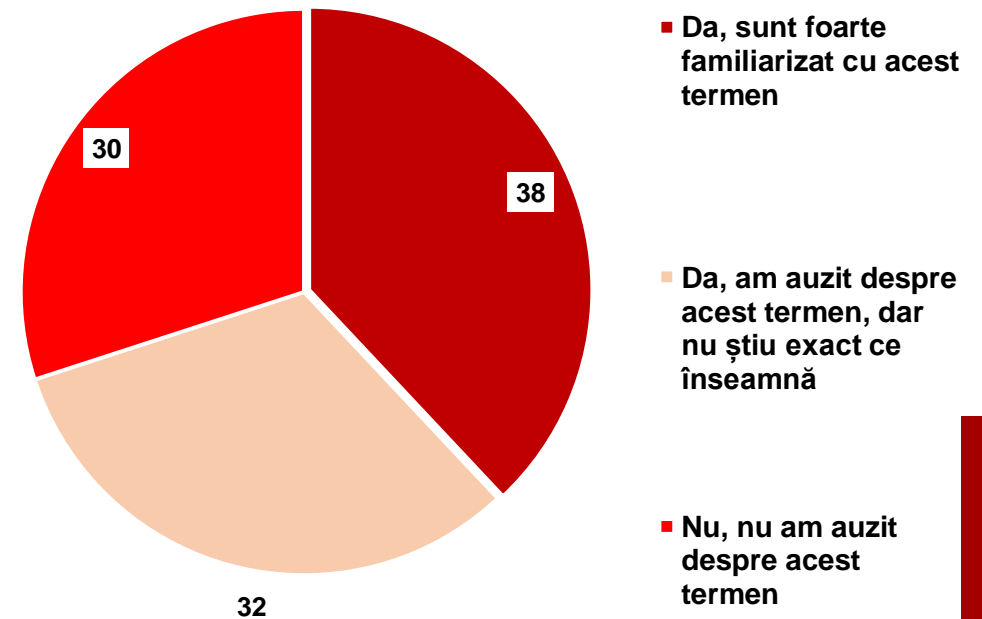
Întrebați fiind în ce măsură consideră ei că problemele de mediu sunt o preocupare importantă pentru comunitatea lor, majoritatea respondenților se poziționează ca fiind într-o măsură mare – 27% sau foarte mare – 58%.

iData

Termenul "justiție de mediu" este cunoscut în întregime doar pentru puțin peste o treime din respondenți – 38%.

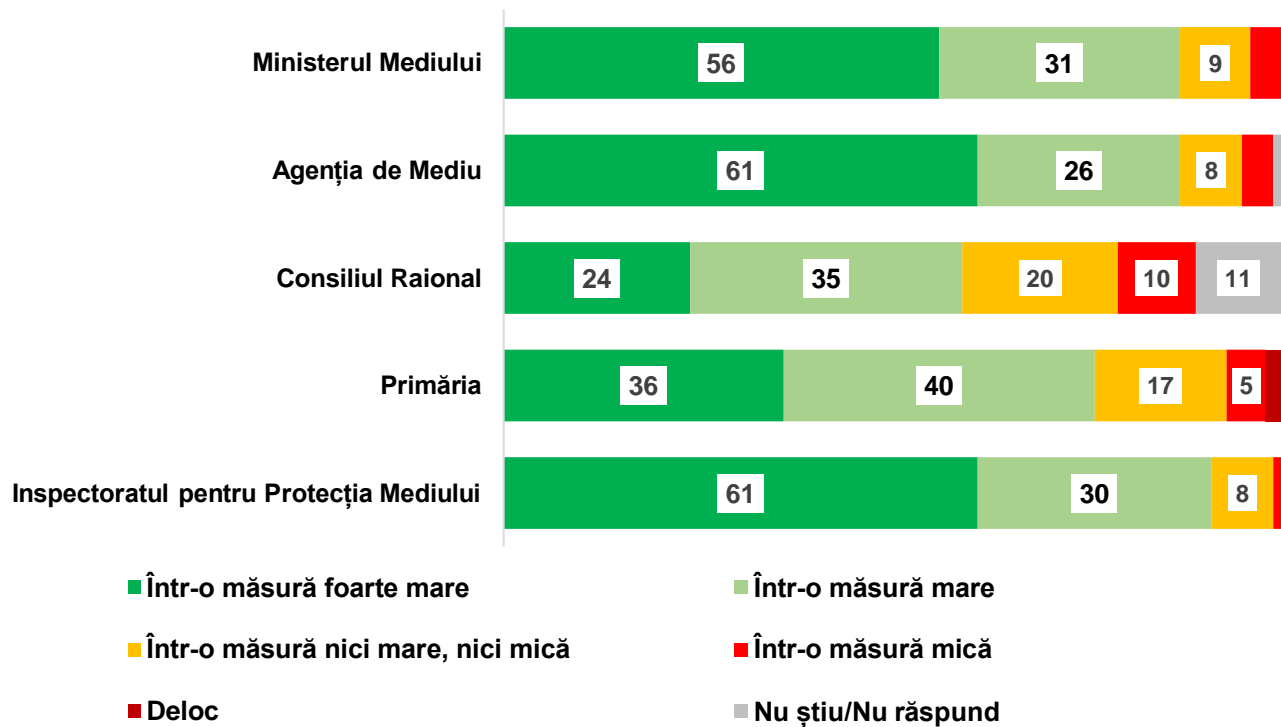
Tot pentru o treime, termenul este cunoscut dar nu este cunoscut în esență ce înseamnă el.

Ați auzit de termenul justiție mediu de mediu înainte de a începe acest interviu?

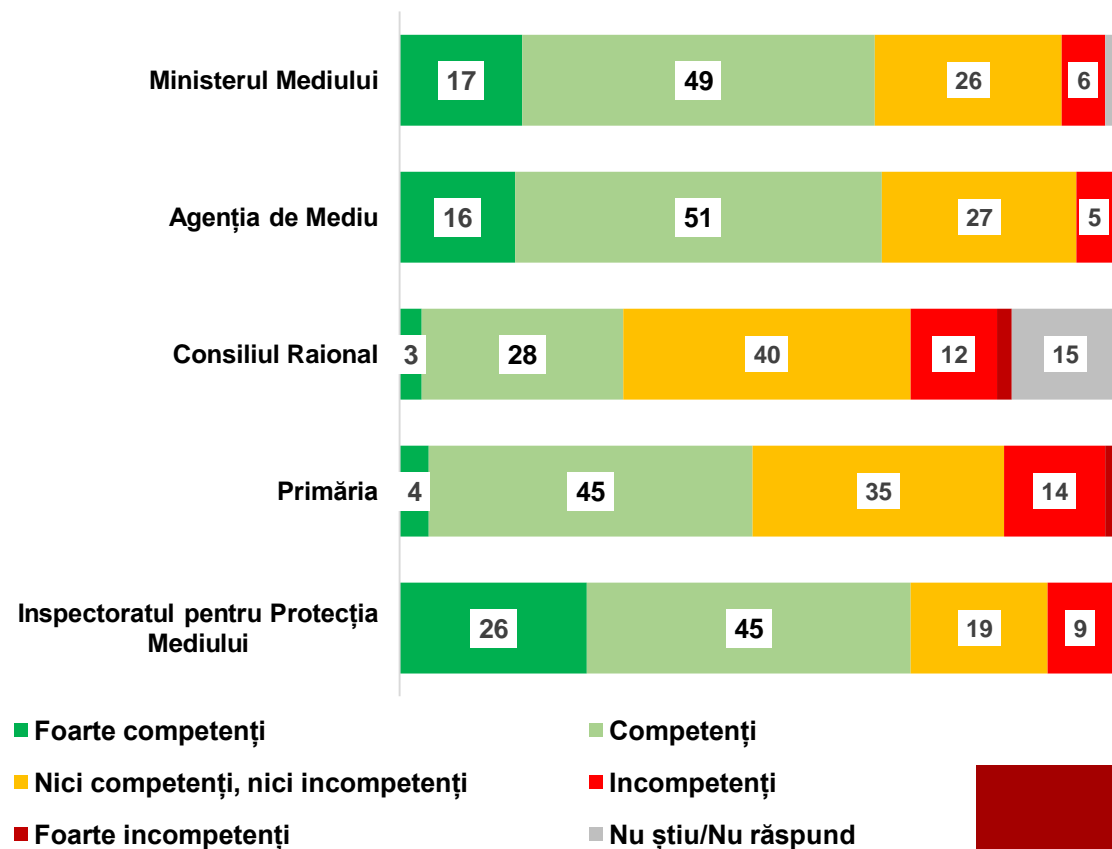

Capitolul 2. Conștientizarea și cunoașterea problemelor de mediu

În ce măsură considerați că autoritățile publice centrale și locale sunt responsabile pentru protecția mediului înconjurător...?

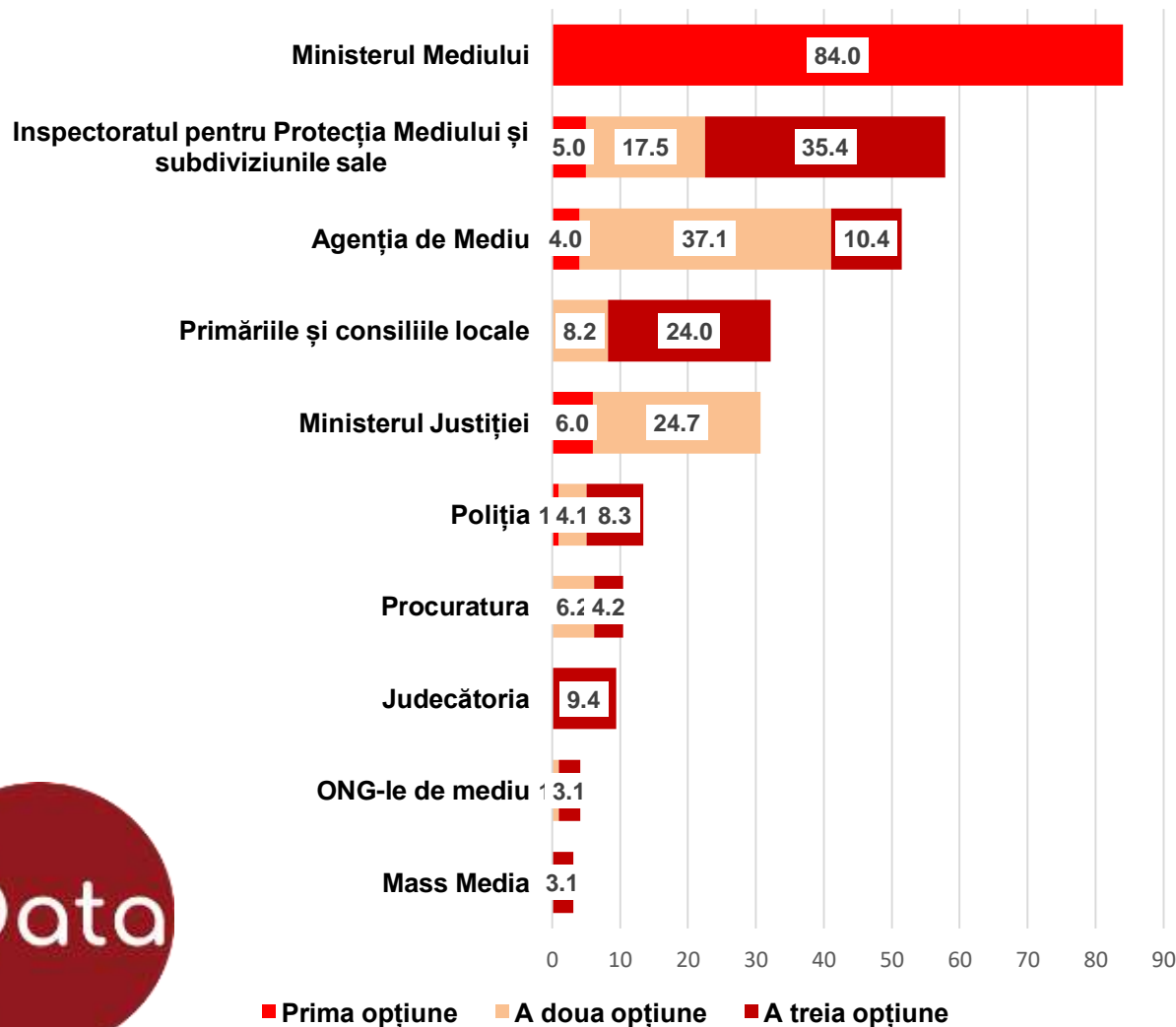

Cum evaluați nivelul de competență a autorităților publice centrale și locale în ceea ce privește examinarea și soluționarea problemelor de mediu...?

Capitolul 3. Evaluarea accesului publicului la justiției pe probleme de mediu în Republica Moldova

În opinia dvs. care instituții ar trebui să joace un rol important în asigurarea unui proces echitabil în domeniul justiției de mediu în Republica Moldova...

În opinia respondenților, întrebați fiind care instituții ar trebui să joace un rol important în asigurarea unui proces echitabil în domeniul justiției de mediu în Republica Moldova, cea mai des menționată primă opțiune este Ministerul Mediului cu 84%.

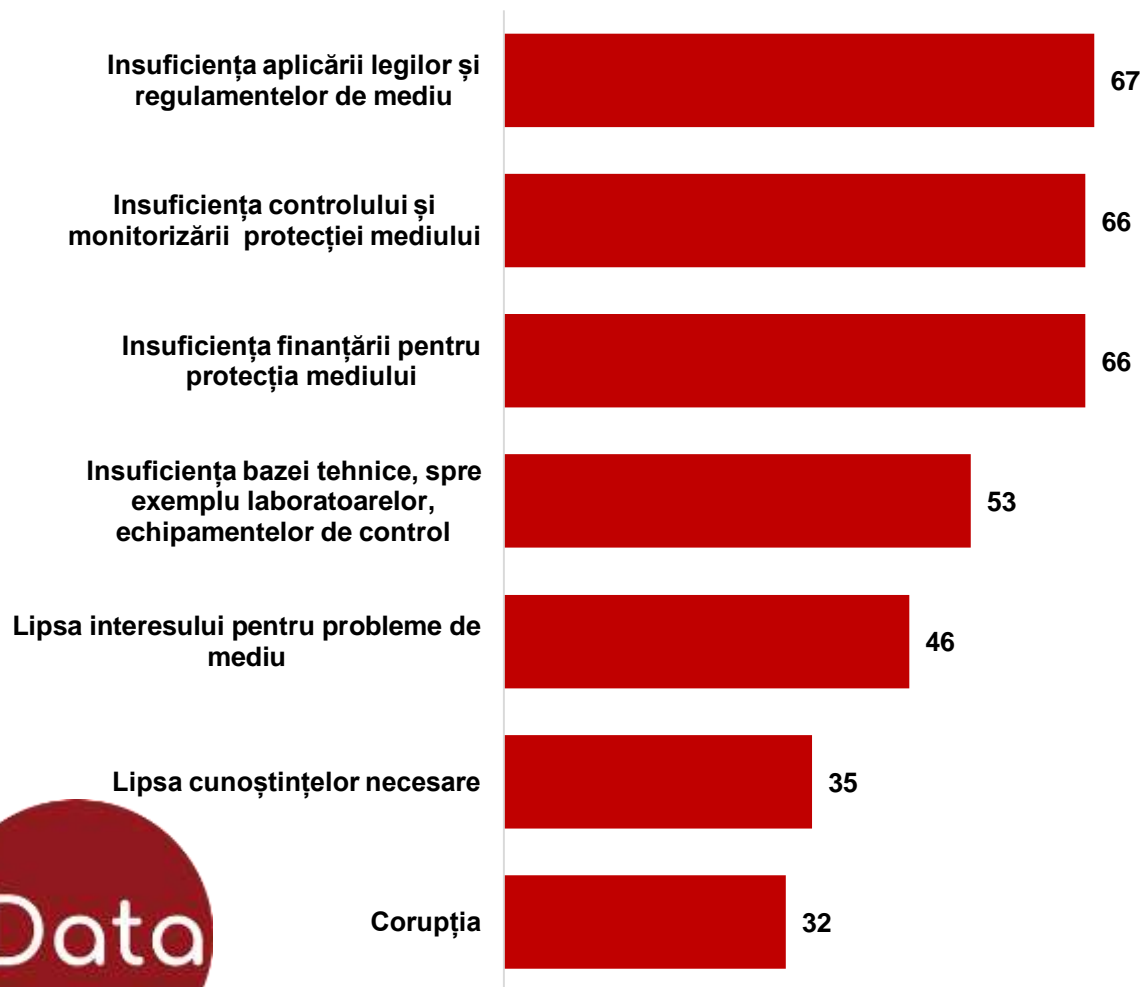
Printre a doua mențiune, de cea mai mare popularitate se pot bucura Agenția de Mediu – 37,1% și Ministerul Justiției cu 24,7%.

Inspectoratul pentru Protecția Mediului și Primăriile împreună cu consiliile raionale sunt primele printre cea de a treia opțiune a respondenților cu 35,4% respectiv 24%.

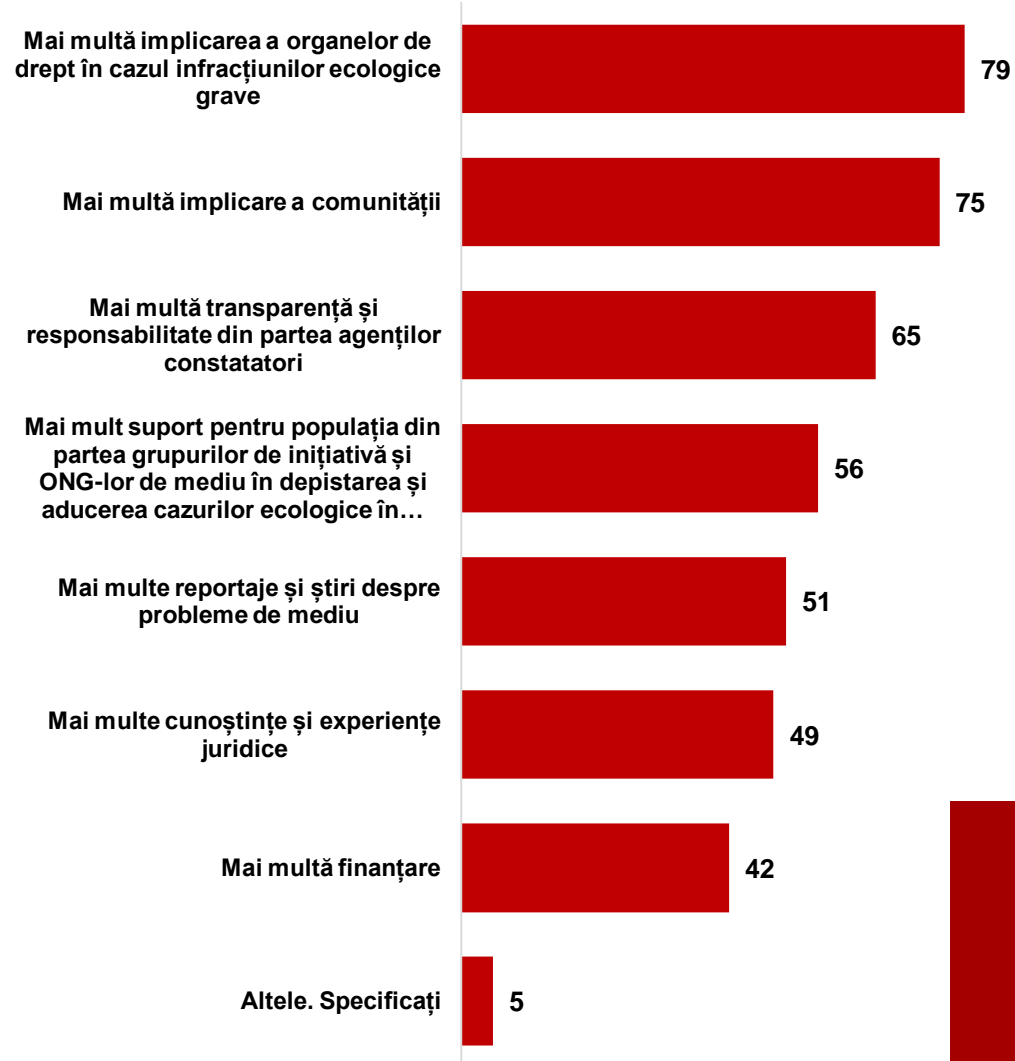

Capitolul 3. Evaluarea accesului publicului la justiției pe probleme de mediu în Republica Moldova

Care considerați că sunt cele mai mari provocări pentru asigurarea justiției de mediu în Republica Moldova...?

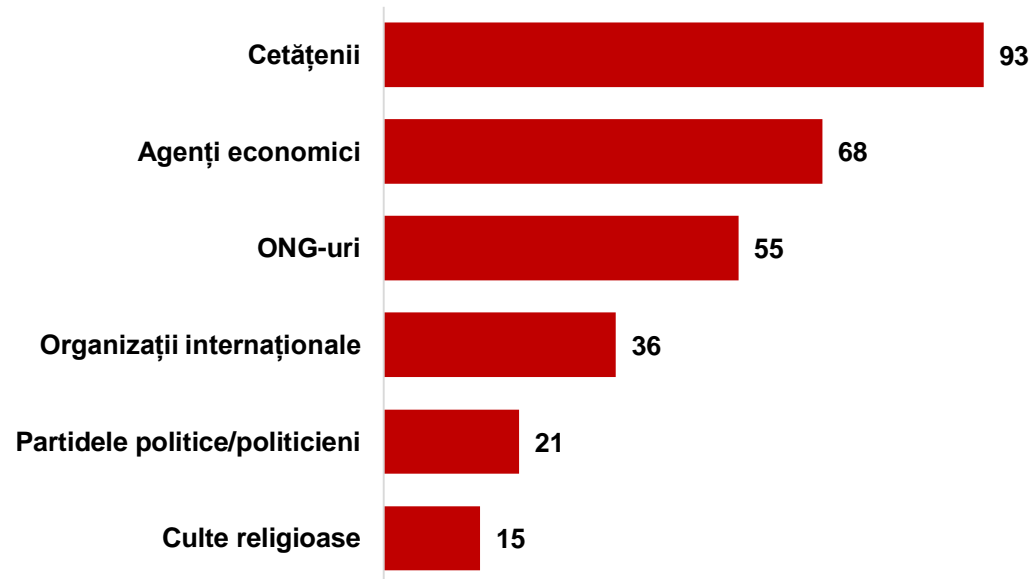

Ce ați schimba în sistemul de justiție de mediu din Republica Moldova pentru a-l face mai eficient.

Capitolul 4. Instituțiile implicate în justiția de mediu

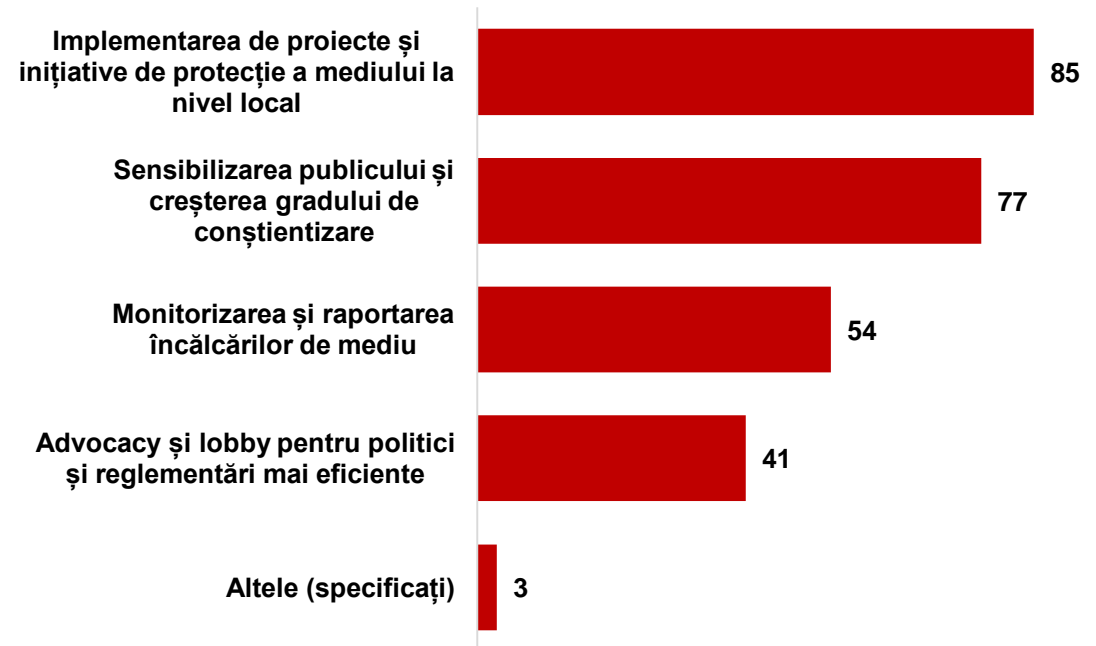
Care din următoarele organizații ar trebui să aibă o mai mare implicare în protecția mediului înconjurător în RM?

Respondenții în cadrul eșantionului consideră că cetățenii (93%) trebuie să fie cei mai implicați în protecția mediului înconjurător din Republica Moldova.

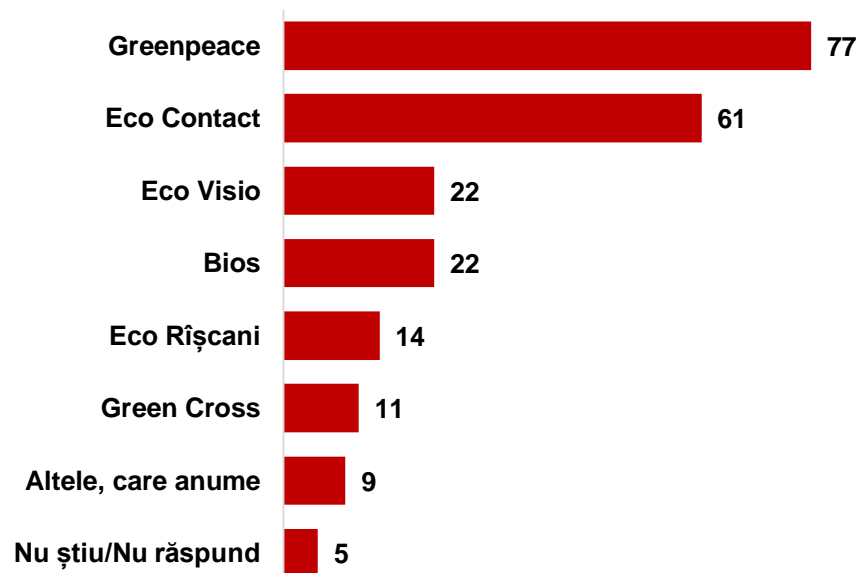
Urmați fiind apoi de agenții economici (68%), ONG-uri – 55%, organizații internaționale – 36%, partidele politice – 21% și în final, cultele religioase cu 15%.

Care dintre următoarele activități ar putea fi desfășurate de organizațiile non-guvernamentale pentru a contribui la protecția mediului înconjurător în Republica Moldova...

Capitolul 5. Acces la informații și transparență în domeniul justiției de mediu

Vă rog să-mi spuneți dacă ați auzit sau nu despre următoarele organizații de mediu locale sau internaționale...?

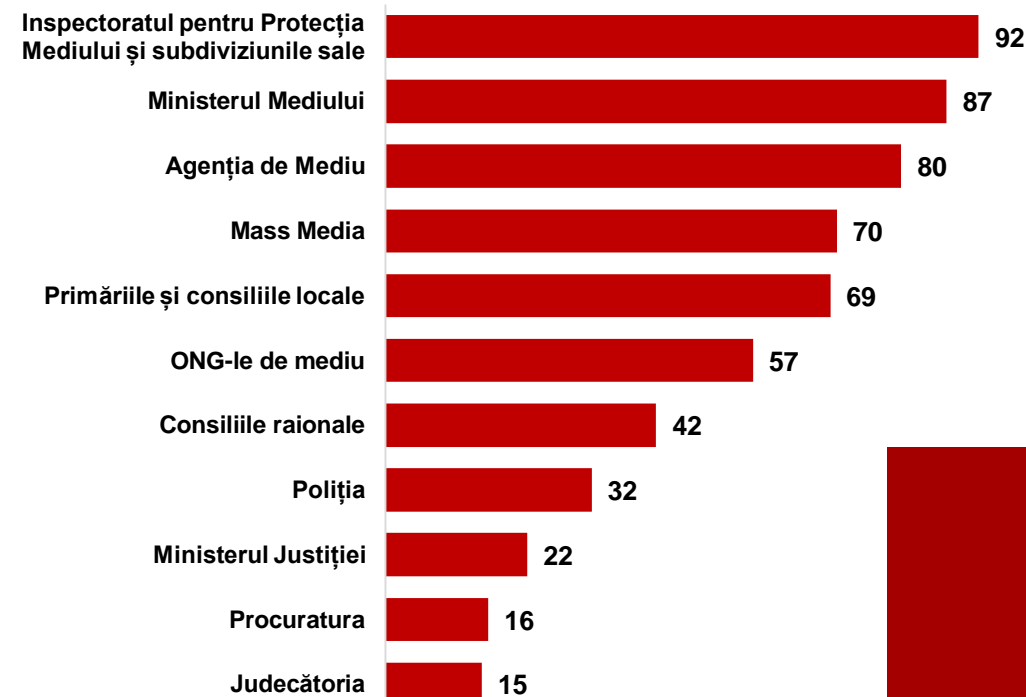

Printre cele mai cunoscute organizații de mediu locale sau internaționale sunt nume precum Greenpeace, cu 77%, Eco Contact cu 61%, Eco Visio și Bios – 22%, Eco Rîșcani – 14%, Green Cross cu 11%.

iData

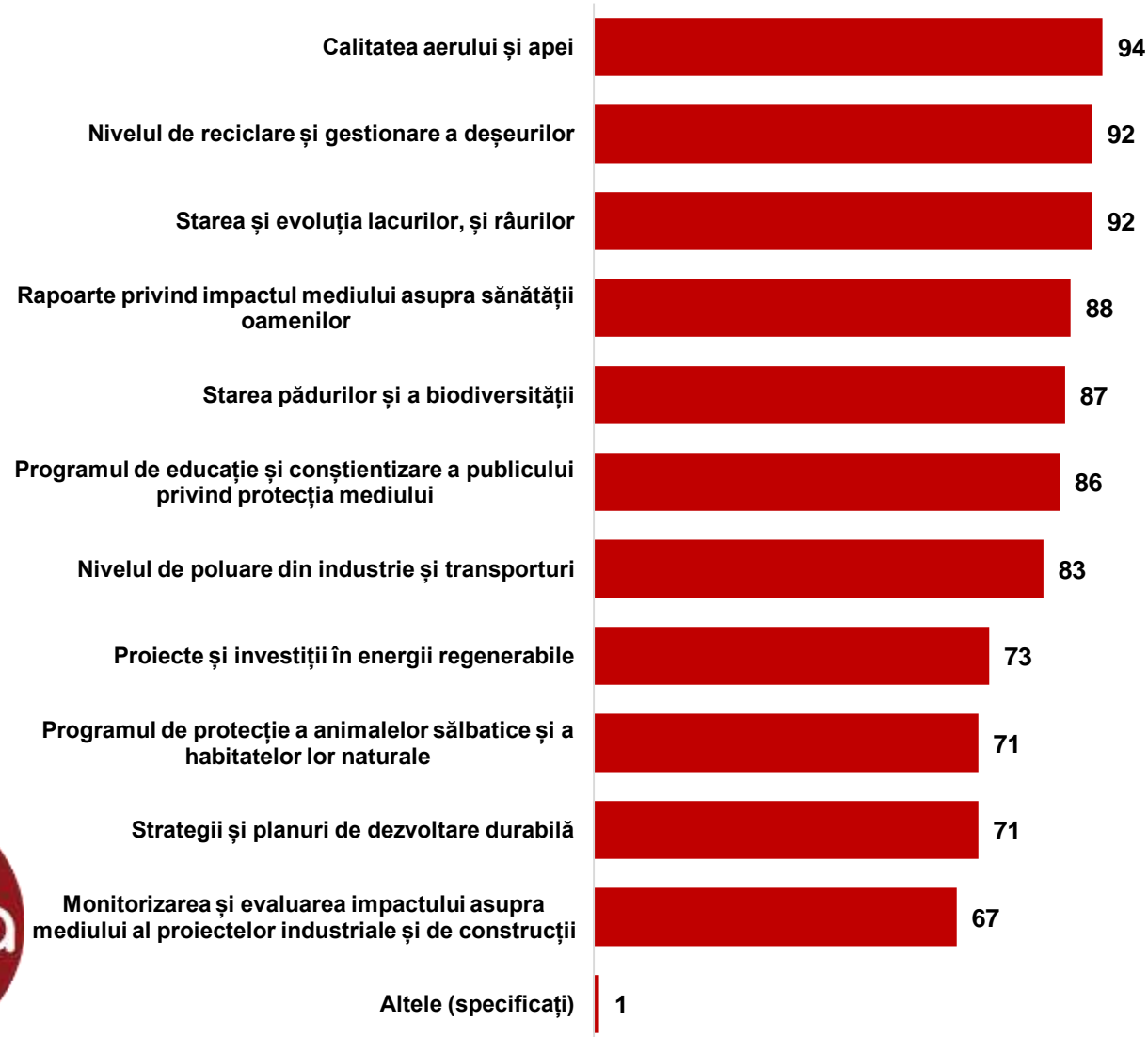
Principalele instituții de la care ar trebui să primim informații privind problemele de mediu, sunt Inspectoratul pentru protecția mediului cu 92%, Ministerul Mediului – 87% dar și Agenția de Mediu cu 80%.

Care dintre următoarele instituții sau agenții ar trebui să furnizeze publicului informații privind problemele de mediu în Republica Moldova...?

Capitolul 5. Acces la informații și transparență în domeniul justiției de mediu

Care dintre următoarele tipuri de informații privind protecția mediului ar trebui să fie disponibile publicului în Republica Moldova...

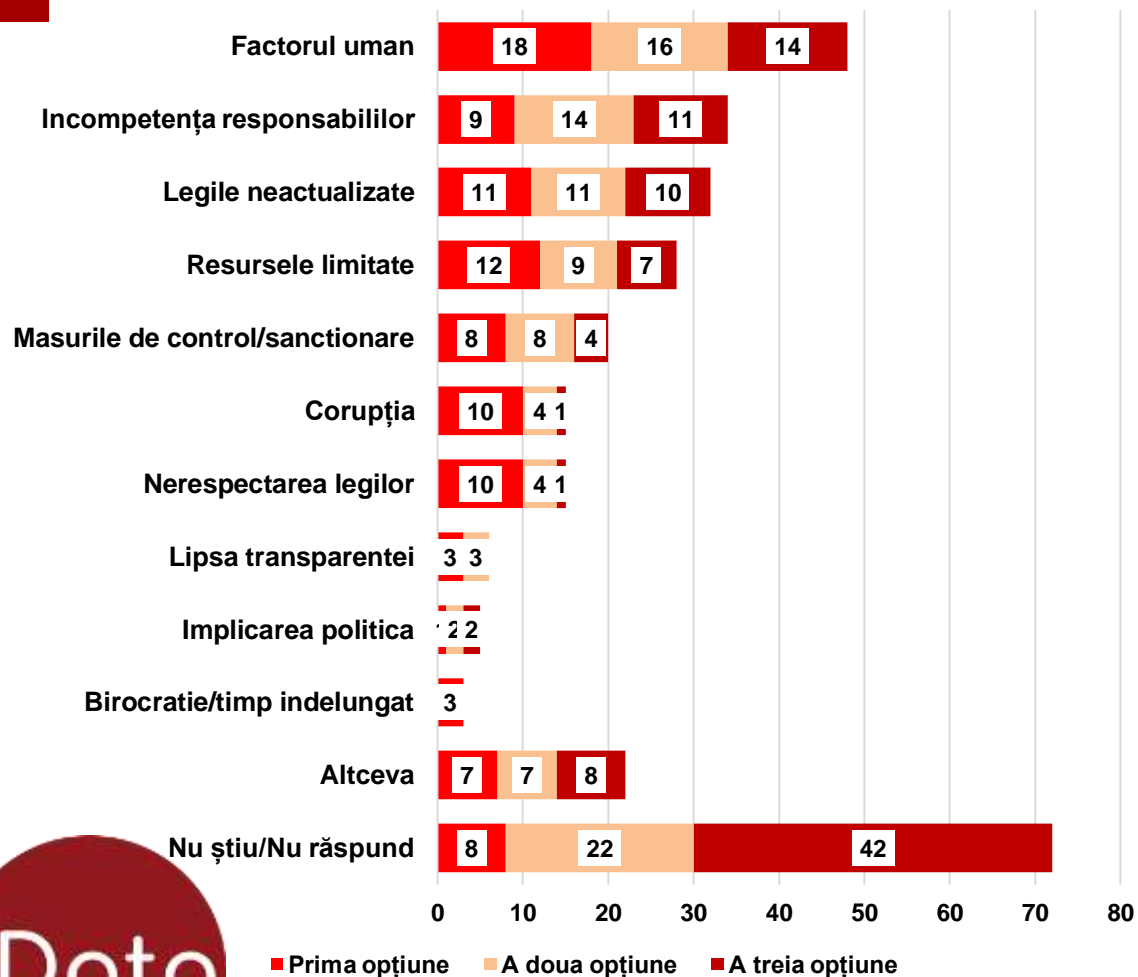

Printre subiectele de informații privind protecția mediului care ar trebui să fie disponibile publicului, sunt considerate:

- calitatea aerului și a apei (94%),
- nivelul de reciclare și gestionare a deșeurilor (92%),
- starea și evoluția lacurilor și râurilor (92%),
- rapoarte privind impactul mediului asupra sănătății omului (88%)
- starea pădurilor și a biodiversității(87%).

Capitolul 6. Opinii și feedback

Care sunt factorii care influențează aplicarea legilor?
(Răspuns deschis)

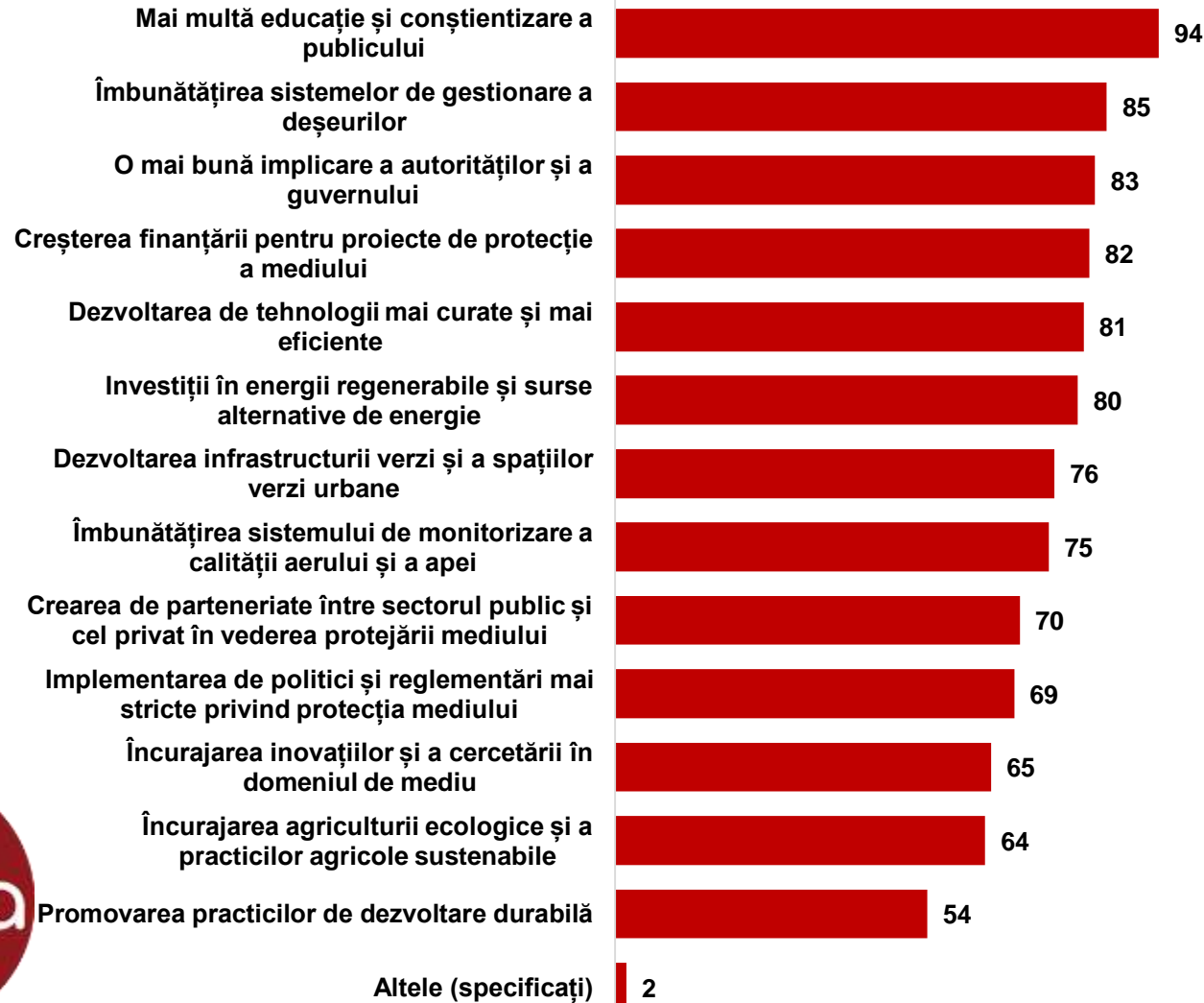

Cum poate mediul de afaceri să contribuie la protejarea mediului înconjurător...?

Capitolul 6. Opinii și feedback

Care ar fi, din punctul dvs. de vedere, cele mai bune metode pentru a îmbunătăți situația de mediu din Republica Moldova...

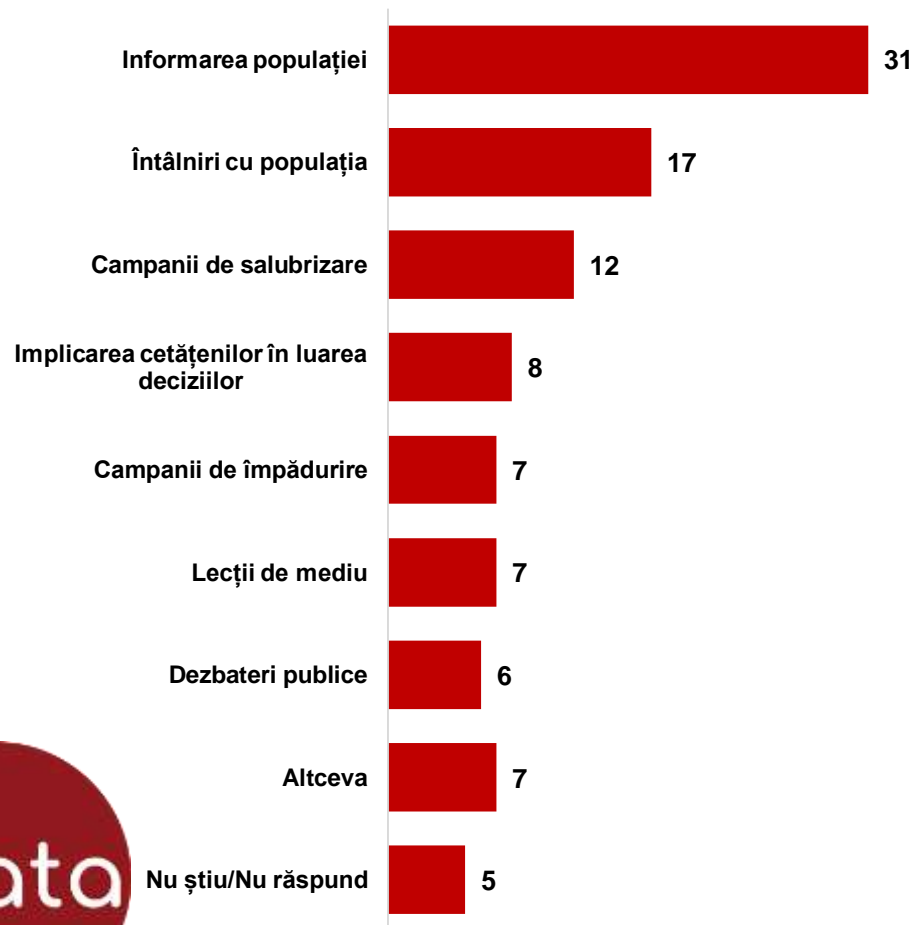
Din punct de vedere al respondenților, cea mai bună metodă de a îmbunătăți situația de mediu din țară este educația și conștientizarea publicului – 94%, urmată de îmbunătățirea sistemelor de:

- gestionare a deșeurilor (85%),
- implicare a autorităților și a guvernului (83%)
- creșterea finanțării pentru proiecte de mediu (82%).

Capitolul 7. Practici și măsuri pentru o mai bună justiție de mediu

Care sunt cele mai bune practici pentru implicarea cetățenilor și a organizațiilor neguvernamentale în procesul decizional privind protecția mediului înconjurător?(Răspuns deschis)

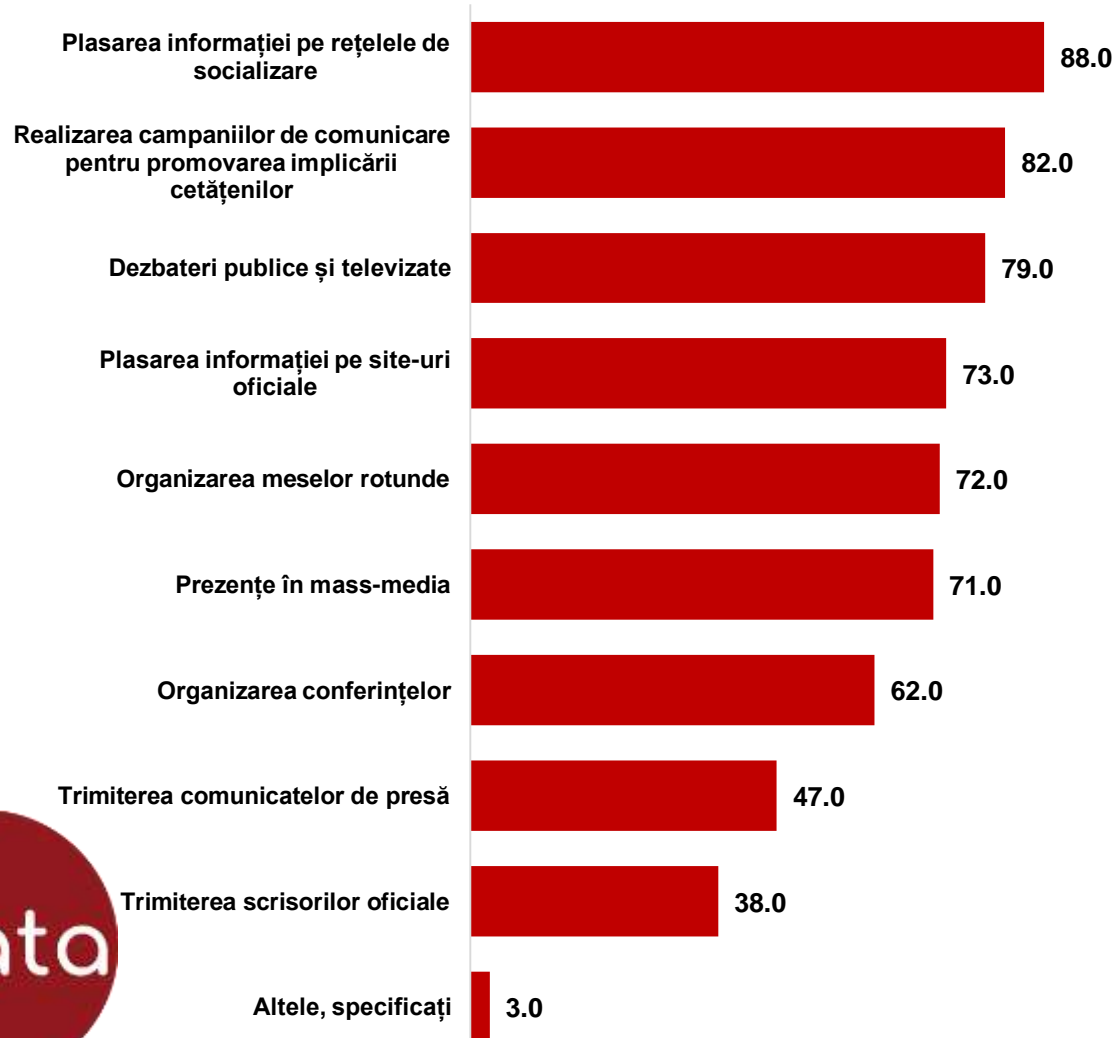

Ce măsuri ar trebui luate pentru a asigura o aplicare mai eficientă și mai coerentă a legislației de mediu la nivel local?(Răspuns deschis)

Capitolul 8. Comunicare

În opinia dvs. care sunt acțiunile de comunicare de bază
(în domeniul mediului)...?

Conform opiniei celor 100 de participanți la studiu, printre cele mai bune acțiuni de comunicare de bază în domeniul de mediu sunt considerate plasarea informației pe rețelele de socializare (88%), realizarea campaniilor de comunicare pentru promovarea implicării cetățenilor (82%) dar și dezbaterile publice televizate (79%).

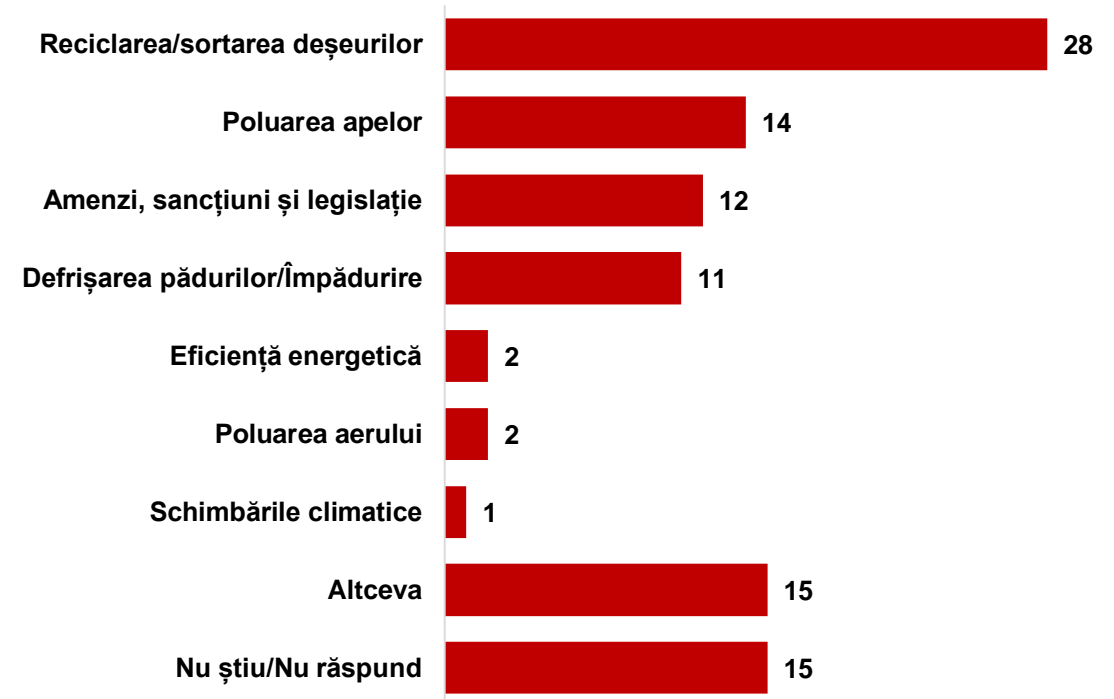
De cealaltă parte, printre cele mai ineficiente soluții sunt considerate trimiterea comunicatelor de presă (47%) dar și trimiterea scrisorilor oficiale (38%).

Capitolul 8. Comunicare

Care ar fi obiectivele pentru fiecare campanie mediatică specifică/țintită privind legislația de mediu și probleme de implementare a acesteia? (Răspuns deschis)

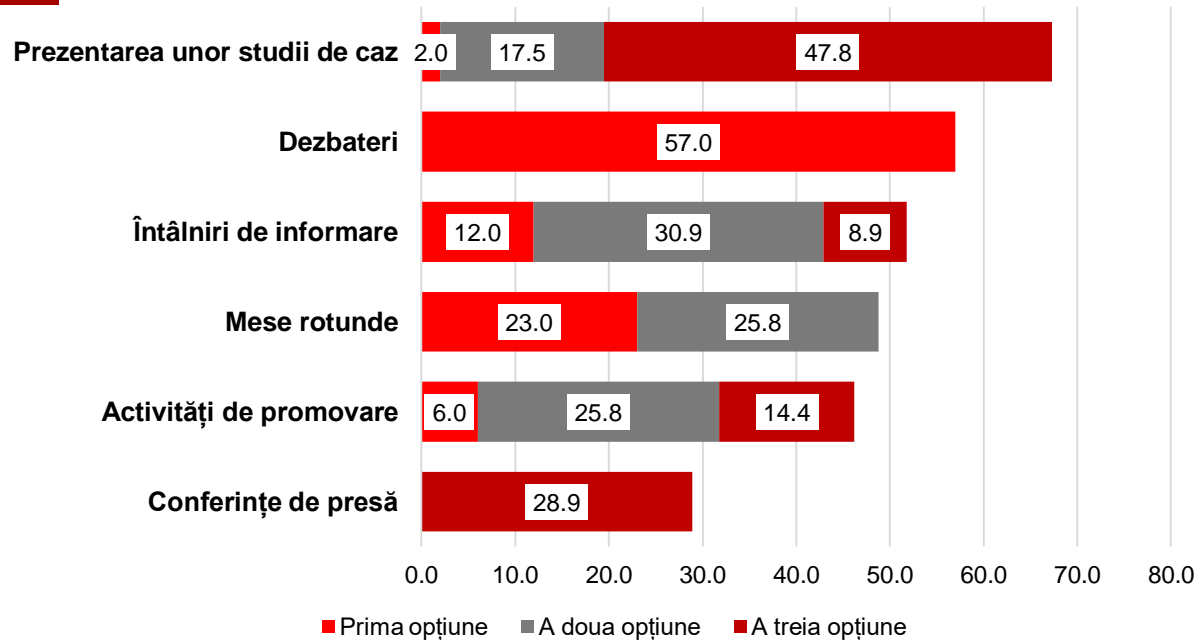

Care ar fi tematicile pentru campanii mediatice specifice/țintite privind legislația de mediu și probleme de implementare a acesteia? (Răspuns deschis)

Capitolul 8. Comunicare

Care ar fi, în opinia dvs. 3 acțiuni de advocacy care necesită a fi întreprinse pentru îmbunătățirea stării legislației de mediu...?

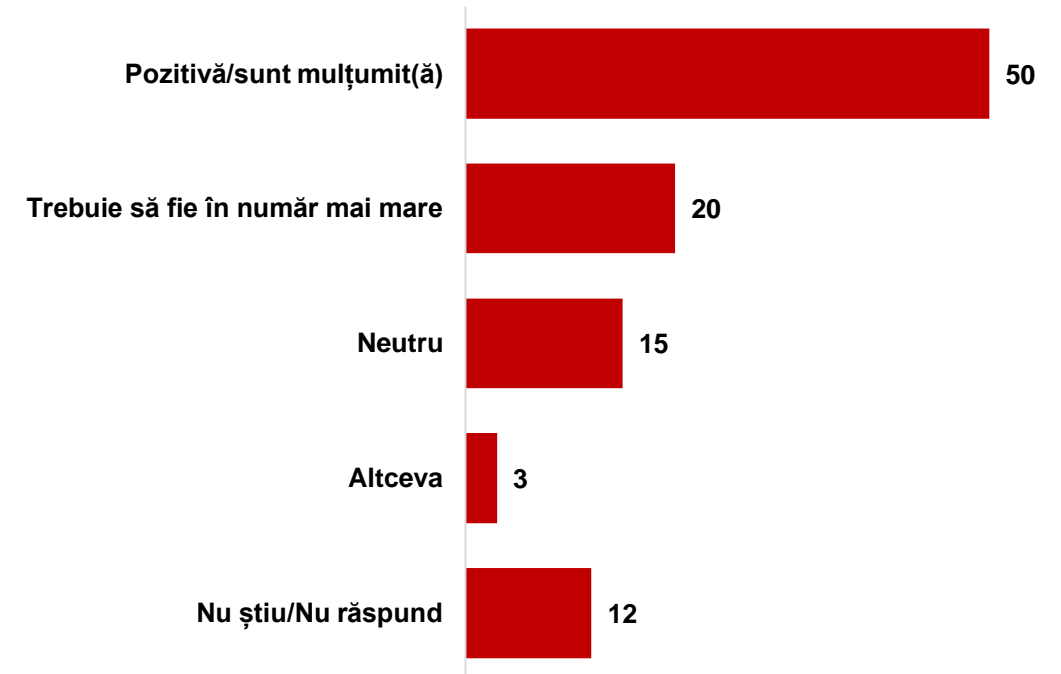

Primă opțiune dezbaterile publice – 57% și mesele rotunde cu 23%.

În plan secund, opinia respondenților se îndreaptă spre activitățile de informare(30.9%) și activitățile de promovare(25.8%).

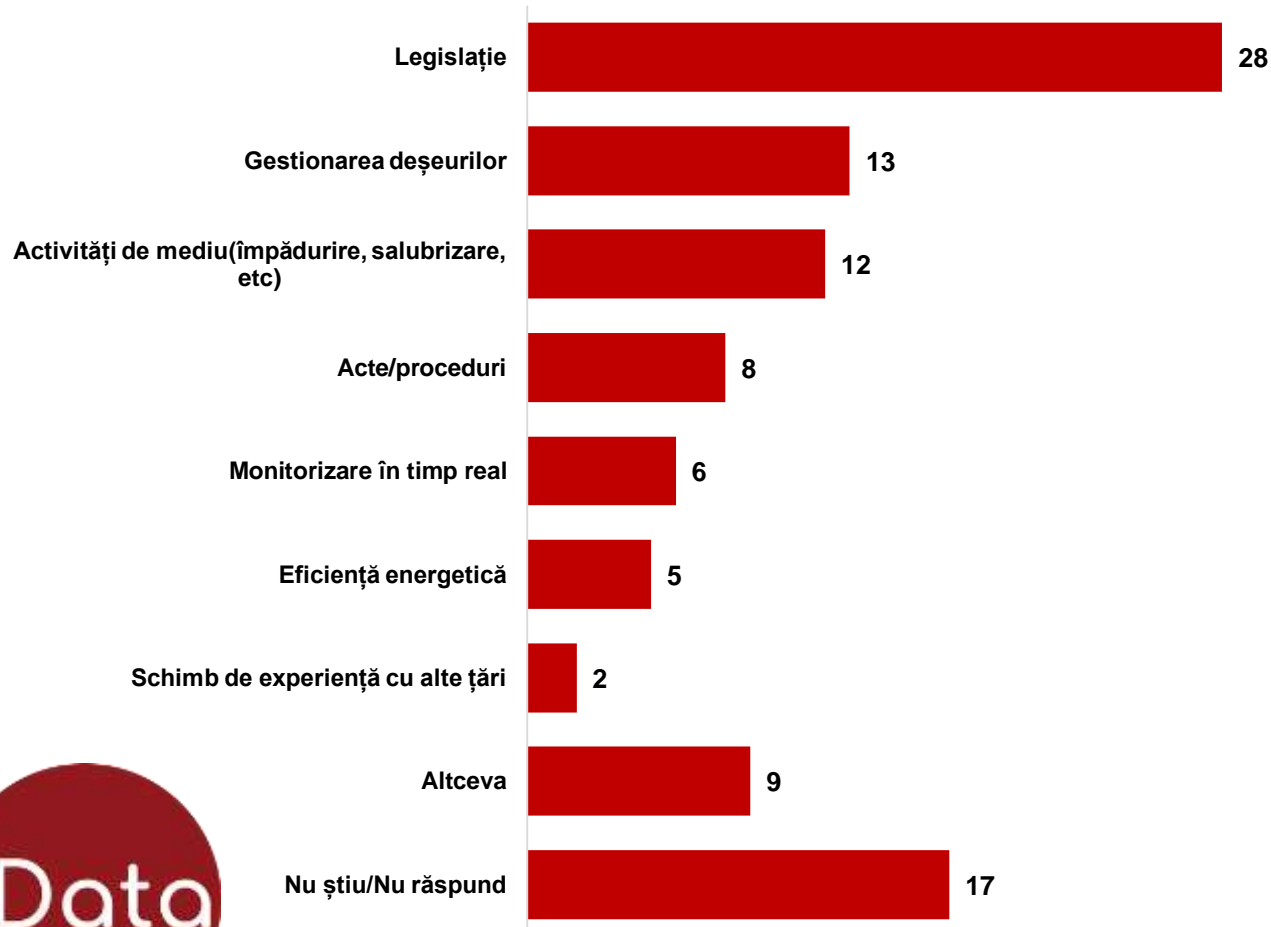
Ca a treia opțiune, respondenții sunt de părere că prezentarea studiilor de caz (47.8%) și conferințele de presă(28.9%) sunt mai potrivite.

Ce părere aveți despre numărul și profilul femeilor implicate activ în guvernarea și justiția de mediu?(Răspuns deschis)

Capitolul 8. Comunicare

Gândindu-vă la cunoștințele și experiența dvs. și al colegilor dvs. în domeniul mediului, care ar fi subiectele de interes, în domeniul mediului, la care ați avea nevoie de mai multe cunoștințe, pentru a vă derula activitatea la un nivel mai înalt?

Respondenții susțin în primul rând că sunt necesare instruirii în domeniul legislației de mediu (28%).

Informațiile vizavi de gestionarea deșeurilor fac obiectul încă unei necesități a oamenilor din domeniul protecției mediului (13%).

Necesitățile tehnologice ale acestor persoane, chiar dacă nu sunt pe primul loc, oricum persistă, cu o pondere de 6% respondenții susțin că le sunt necesare aparate moderne pentru monitorizarea stării apei, solului și aerului.

17% au decis să nu răspundă la această întrebare sau nu au știut ce să răspundă.

Capitolul 1. Rolurile instituțiilor în justiția de mediu

Diversitatea de roluri reflectă complexitatea domeniului justiției de mediu și necesitatea unei colaborări interinstituționale pentru a asigura protecția și conservarea mediului. Ceea ce rămâne de văzut este cum aceste roluri se intersectează și se completează reciproc în practică.

Rolul poliției, reprezentată de I1 și I3, este unul mai degrabă executiv și de suport. Instituțiile de judecată, reprezentate de I2 și I8, au un rol consultativ și indicativ în cadrul grupurilor de lucru, contribuind la corectitudinea aplicării legii în domeniul mediului.

Agențiile de mediu și protecția mediului, reprezentate de I5, I6, I9, I19, sunt direct implicate în elaborarea actelor normative, politicilor și strategiilor în domeniul mediului, precum și în implementarea acestora.

Aplicarea legislației de mediu reprezintă o sarcină cheie pentru diferite autorități, fie că este vorba de Agenția Apele Moldovei care gestionează resursele de apă, de Inspectoratul pentru Protecția Mediului care se ocupă de protejarea mediului în raionul Hâncești, sau de Procuratura Generală care gestionează cazurile legale legate de mediu. Cu toate acestea, există încă multe îmbunătățiri care pot fi făcute pentru a clarifica și a aplica mai eficient legislația de mediu.

Există un sentiment general că legislația legată de mediu este neclară și ar trebui revizuită, mai ales în ceea ce privește aplicarea pedepselor pentru încălcările legii mediului.

Capitolul 2. Evaluarea problematicei de mediu

Există un consens general că este nevoie de mai multe acțiuni pentru protejarea mediului în Moldova, atât la nivel național, cât și local. Aceasta include înăsprirea legislației, îmbunătățirea educației și informării publicului, creșterea finanțării pentru protecția mediului, și promovarea unor inițiative locale pentru combaterea problemelor de mediu specifice.

Provocări:

- Insuficiența personalului și a resurselor
- Problemele legate de implementarea:
 - Problemele legate de poluare:

Succese:

- Reducerea ilegalităților
- Inițiative de împădurire și protejare a biodiversității:
 - Punerea în aplicare a legislației de mediu:

Toate aceste probleme necesită o abordare integrată și o cooperare mai strânsă între autoritățile locale și cele naționale, precum și între diferite sectoare, pentru a dezvolta și implementa soluții durabile. Educația și sensibilizarea publicului cu privire la problemele de mediu și importanța protecției acestuia reprezintă, de asemenea, componente esențiale în efortul de a rezolva aceste probleme.

[18]: RM este una din cele mai despădurite state din Uniunea Europeană.

[FG1-F2]: Noi avem localități, unde nu există colectarea deșeurilor și fiecare aruncă unde dorește deșeurul.

Capitolul 3. Propuneri de soluții și actorii implicați

Respondenții sugerează un mix de soluții, de la modificări la nivel de legislație și reglementări, până la măsuri educative și de infrastructură. În esență, toate sugestiile se încadrează în următoarele categorii principale:

1. Legislație mai strictă și aplicarea ei
2. Educația și conștientizarea
3. Îmbunătățirea infrastructurii de gestionare a deșeurilor.
4. Protecția și gestionarea resurselor naturale
5. Cooperare și schimb de experiență

Soluția optimă este probabil o combinație a tuturor acestora, aplicată într-o manieră coerentă și coordonată.

În general, se pare că există o percepție că o gamă largă de actori ar trebui să fie implicați în deciziile privind mediul, de la organizațiile guvernamentale la nivel local și central, până la cetățeni și organizațiile non-guvernamentale.

Pentru o implicare mai mare a populației în luarea deciziilor legate de protecția mediului, este necesară o comunicare eficientă a problemelor și a soluțiilor, accesul la informație și o educație de mediu adecvată, care să îi responsabilizeze pe cetățeni și să îi ajute să înțeleagă impactul pe care îl au deciziile lor asupra mediului înconjurător astfel consideră participării la studiu.

În opinia participanților la studiu sensibilizarea și responsabilizarea mediului de afaceri în privința problemelor de mediu ar putea fi realizate prin următoarele strategii, conform sugestiilor din interviuri:

1. Educație și Conștientizare
2. Reglementare și Sancțiuni
3. Facilități și scutiri
4. Transparență și Responsabilitate
5. Colaborare și Parteneriate:

Capitolul 4. Analiza cadrului legal și propuneri de advocacy

Pe baza răspunsurilor colectate, se poate observa că implementarea legislației de mediu în Republica Moldova se confruntă cu provocări legate de resurse umane, sensibilitatea socială și economică și înțelegerea interdisciplinară a problemei. Cu toate acestea, există și o recunoaștere a necesității de a îmbunătăți situația, precum și inițiative pozitive în acest sens. Pe viitor, este esențială continuarea eforturilor de educare, consolidarea instituțiilor de mediu și promovarea unei abordări holistice a problemei de mediu.

Evaluarea implementării legislației de mediu în diverse localități

Aplicabilitatea legislației de mediu la nivel național și local.

În general, se pare că există o percepție mixtă privind aplicarea legislației de mediu. Deși există o aplicare eficientă a legii la nivel local din spusele participanților la studiu, există provocări semnificative, cum ar fi sancțiuni insuficiente, probleme logistice și o coordonare insuficientă cu autoritățile publice locale. În plus, există o nevoie de resurse umane suplimentare pentru a acoperi toată suprafața și a verifica respectarea legislației de mediu. În viitor, aceste provocări trebuie abordate pentru a îmbunătăți aplicarea legii și a proteja mai bine mediul în Republica Moldova.

Capitolul 4. Analiza cadrului legal și propuneri de advocacy

Există o multitudine de modalități prin care ONG-urile pot contribui la protecția mediului. Cu toate acestea, este important ca ONG-urile să aibă specialiști în domeniu pentru a putea avea un impact eficient (I20)..

Implicarea ONG-urilor în protecția mediului

Factori ce influențează aplicarea legislației de mediu

Studiul se concentrează pe factorii care influențează aplicarea legislației de mediu, încercând să înțeleagă implicațiile și interacțiunile dintre diferitele elemente ale societății și mediul lor. Printre factorii menționați de către participanții studiului sunt următoarele:

- Factorul uman
- Nivelul de pregătire a instituției
- Legislația în sine și modul în care este interpretată și aplicată de către cei responsabili
- Competențele și profesionalismului inspectorilor de mediu

Percepțiile intervievaților privind eficacitatea legilor de mediu sunt mixte. Unii cred că toate legile funcționează, în timp ce alții susțin că eficacitatea lor este limitată de implementarea insuficientă sau de probleme cu structura actuală a legilor. Propunerile de revizuire sau schimbare a legilor variază, dar includ revizuirea Codului contravențional, a legislației privind pescuitul, a legilor privind deșeurile și a altor legi care afectează protecția mediului.

Eficiența diversei legislații de mediu și propuneri de revizuire

Capitolul 4. Analiza cadrului legal și propuneri de advocacy

Transpunerea legislației UE de mediu în Moldova

Există un grad de transpunere a legislației de mediu UE în Moldova, dar există încă multe obstacole, cum ar fi lipsa de finanțare, nevoia de mai multă educație și conștientizare, și necesitatea de a schimba mentalitatea publicului și a instituțiilor.

Se observă că există o recunoaștere a nevoii de a îmbunătăți situația de mediu în Moldova și a unei dorințe de a se conforma la standardele europene. Pentru a face acest lucru, ar fi necesare schimbări la nivelul educației, legislației, finanțării și mentalității publicului și a instituțiilor.

**Perspectiva aderării la UE și
îmbunătățirea situației de mediu**

**Colaborarea interinstituțională pentru
protecția mediului**

Există colaborări bune între diverse instituții în domeniul mediului, dar există și probleme legate de coordonare, comunicare și resurse. Soluțiile propuse includ îmbunătățirea expertizei, utilizarea tehnologiei pentru a facilita comunicarea și accesul la informații și organizarea de traininguri comune.

Capitolul 5. Considerații specifice pentru diverse instituții

IPM se confruntă cu multe provocări, dar are un rol crucial în gestionarea problemelor de mediu și a infracțiunilor de mediu. Cu investiții adecvate în resurse umane, financiare și tehnice, precum și cu o colaborare mai strânsă cu alte instituții, IPM are potențialul de a îmbunătăți semnificativ performanța în ceea ce privește investigarea și combaterea infracțiunilor de mediu.

Între poliție și Inspekția Ecologică există o colaborare activă și eficientă între diferitele instituții de profil, dar există și spațiu pentru îmbunătățiri, în special în ceea ce privește comunicarea, cunoașterea reciprocă și implementarea unor mecanisme de cooperare mai strânse

Procurorii recunosc importanța și complexitatea infracțiunilor de mediu, dar subliniază, de asemenea, nevoia de o mai bună formare în acest domeniu, precum și de o colaborare îmbunătățită cu alte instituții relevante. Cu toate acestea, soluțiile propuse variază, subliniind complexitatea și diversitatea percepțiilor și experiențelor în acest domeniu.

Interviurile oferă o perspectivă asupra modului în care sistemul juridic și instituțiile din Republica Moldova abordează problemele legate de protecția mediului. Ele sugerează că este nevoie de o reformă instituțională cuprinzătoare, de instruire suplimentare pentru a îmbunătăți calitatea probelor în cazurile de mediu și de strategii mai eficiente de cooperare între diferitele autorități.

Capitolul 6. Strategii de comunicare pentru sensibilizarea populației și a instituțiilor

Intervievații consideră că sensibilizarea și informarea în legătură cu protecția mediului ar putea fi realizate eficient prin intermediul mass-media, educației și instruirii continue. Există o nevoie imperativă de a insufla oamenilor sentimentul de responsabilitate față de mediul înconjurător și de a-i face conștienți de consecințele acțiunilor lor asupra mediului.

Iar pentru a sensibiliza și informa diversele segmente ale societății cu privire la protecția mediului, este necesară utilizarea unei combinații de tehnici media tradiționale și moderne, împreună cu educația formală și măsuri de reglementare. În plus, transparența, interactivitatea și responsabilitatea ar trebui să fie la baza acestor eforturi.

Majoritatea intervievaților sugerează că pentru a realiza schimbări pozitive în privința protecției mediului, este necesar un efort colectiv, implicând atât factorii de decizie, cât și publicul larg. Conștientizarea importanței problemelor de mediu, asumarea responsabilității și implicarea în acțiuni de salubritate sunt considerate aspecte cheie

Concluzii

Starea populației din Republica Moldova vizavi de subiectul justiției de mediu este pozitivă. Majoritatea participanților la studiu sunt informați despre termenul de "justiție de mediu" și preocupările față de acest subiect sunt într-o foarte mare măsură fiind în continuă creștere.

Capacitățile autorităților sunt considerate de respondenți ca fiind în mai măsură competente sau slab competente cu potențial de creștere. Din punct de vedere legal, insuficiența aplicării legilor și regulamentelor de mediu este considerată ca fiind cea mai mare provocare pentru asigurarea justiției de mediu în Republica Moldova. Pentru aplicarea eficientă a legislației de mediu, participanții la studiu recomandă o mai multă implicare din partea organelor de drept în cazul infracțiunilor ecologice, dar și mai multă mediatizare și implicare din partea societății, educarea agenților economici și implicarea/schimbul de experiență cu organizațiile internaționale.

Subiectul des întâlnit în cadrul studiului este colectarea și prelucrarea deșeurilor, întreg publicul țintă susține că sunt necesare informații în acest domeniu, cu specialiști bine pregătiți fie din organizații internaționale sau Ministerul Mediului. De asemenea, sunt necesare investiții pentru instruirea responsabililor din punct de vedere al legislației de mediu, atât în cazul regulamentelor deja existente, cât și celor noi apărute.

Strategiile de comunicare de bază pentru autoritățile naționale sunt asemănătoare cu cele ale APL-urilor, dar activează la scară mai largă. Plasarea informației pe rețelele de socializare lor și promovarea acestei informații sistematic în rândul populației este considerată ca fiind cea mai utilă din punct de vedere al ariei de acțiune, al accesibilității de către populație dar și din punct de vedere al costurilor minime.

Concluzii

Printre subiectele de actualitate care pot fi abordate în campaniile mediatică se evidențiază:

- Reciclarea/sortarea deșeurilor, o campanie mediatică țintită, din partea autorităților naționale, asupra întregii populații a țării și în special asupra agenților economici care au tangență cu substanțele nocive mediului.
- Poluarea apelor, de asemenea, o campanie care poate fi implementată la nivel local prin acțiuni de salubritate a apelor din localitatea proprie, cu scopul de păstra apele curate și de responsabiliza populația.
- Amenzi, sancțiuni și legislați, o campanie mediatică, la nivel național promovată prin intermediul rețetelor de socializare, cu scopul de a explica societății civile cum funcționează legislația de mediu, care sunt infracțiunile de mediu și modul cum ele se sancționează.
- Defrișarea pădurilor/acțiuni de împădurire, sunt campanii care pot fi derulate în paralel, prin 2 etape, atât la nivel național cât și local.
- Eficiența energetică și schimbările climatice este un subiect concentrat în special pentru agenții economici din industria producătoare

Ca soluții de plan secundar, participanții la studiu recomandă informarea continuă a populației vizavi de problemele mediului înconjurător și promovarea informației pe plan național prin toate căile posibile(online/offline), de asemenea, prin oferirea unor studii de caz potrivite și bune practici din alte țări sau soluții promovate de organizațiile internaționale.

Recomandări

- **Sensibilizarea și mobilizarea opiniei publice:** Este esențial să se sensibilizeze și să se mobilizeze opinia publică cu privire la importanța protecției mediului și necesitatea unei legislații solide în acest domeniu.
- **Advocacy la nivel politic:** Organizațiile non-guvernamentale, grupurile de interes și cetățenii preocupați pot exercita presiune asupra decidenților politici pentru a promova și adopta legi și politici mai puternice în domeniul protecției mediului.
- **Colaborarea cu experți și instituții relevante:** Pentru a susține îmbunătățirea legislației de mediu, este important să se colaboreze cu experți în domeniul juridic și de mediu, precum și cu instituții relevante, cum ar fi Ministerul Mediului, Agenția pentru Protecția Mediului și alte instituții de reglementare.
- **Monitorizarea și raportarea:** Organizațiile non-guvernamentale și cetățenii preocupați pot desfășura activități de monitorizare a implementării legislației de mediu și de raportare a neregulilor sau încălcărilor constatate.
- **Crearea de rețele și alianțe:** Colaborarea între organizațiile non-guvernamentale, mediul academic, sectorul privat și alte părți interesate poate consolida impactul acțiunilor de advocacy.
- **Educarea și formarea continuă:** Educația și formarea continuă sunt esențiale pentru a crește gradul de conștientizare și înțelegere a aspectelor de mediu și a importanței unei legislații solide în acest domeniu.
- **Implicarea în procesul decizional:** Participarea activă în procesul decizional poate fi un alt instrument puternic de advocacy.
- **Colaborarea internațională:** Starea legislației de mediu poate fi influențată și îmbunătățită prin colaborarea internațională.

